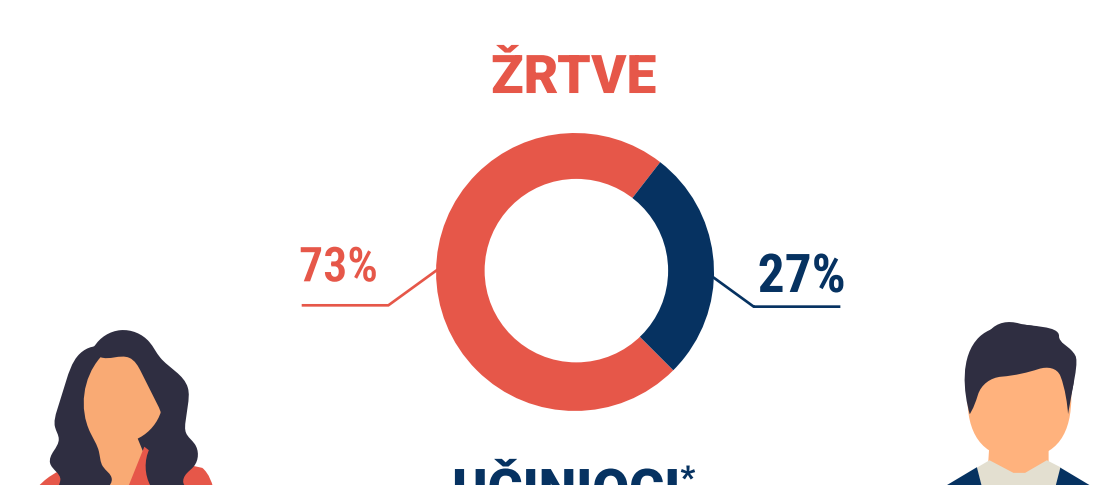

Nasilje u porodici i zlostreba vatrenog oružja

REPUBLIKA SRBIJA

BROJ ŽRTAVA NASILJA U PORODICI U SLUČAJEVIMA KOJI SU PRIJAVLJENI INSTITUCIJAMA ¹

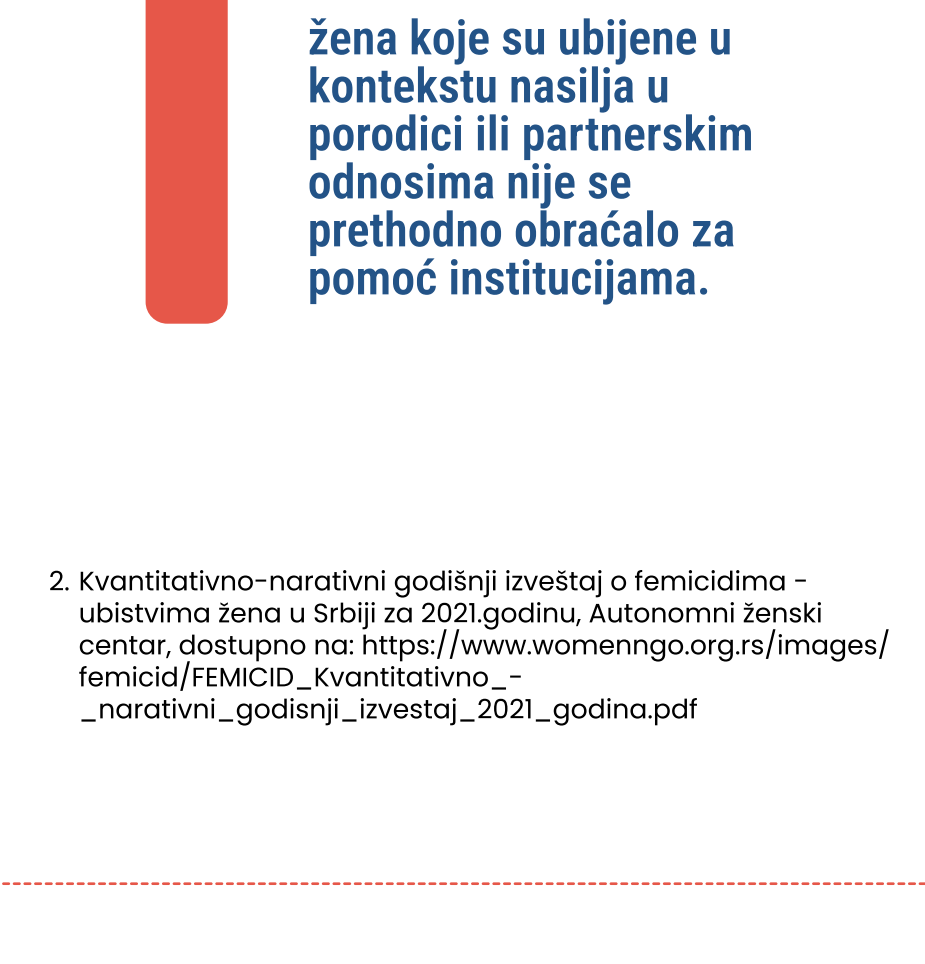

¹ Podatke prikuplja Republička javna tužilaštva, a analiza i obradake Ministarstva pravde. Podaci su dostupni na: www.stat.gov.rs

PRISUSTVO I DOSTUPNOST VATRENORORUŽJA I NJEGOVA ZLOUPOTREBA U VRŠENJU NASILJA PREMA ŽENAMA POVEĆAVA RIZIK I VEROVATNOĆU DA ĆE DOĆI DO SMRTNOG ISHODA U KONTEKSTU RODNO ZASNOVANOG NASILJA.

ZBOG UBOJITOSTI VATRENORORUŽJA POVEĆAVA SE I VEROVATNOĆA VIŠESTRUKOG NAPADA I NANOŠENJA TEŠKIH POVREDA KOJE TRAJNO MENJAJU ŽIVOT ŽRTAVA.

VATRENO ORUŽJE SE KORISTI I ZA ZASTRAŠIVANJE, ZBOG ČEGA SE ŽRTVE PLAŠE DA NASILJE PRIJAVE ILI SE OBRATE SLUŽBAMA PODRŠKE.

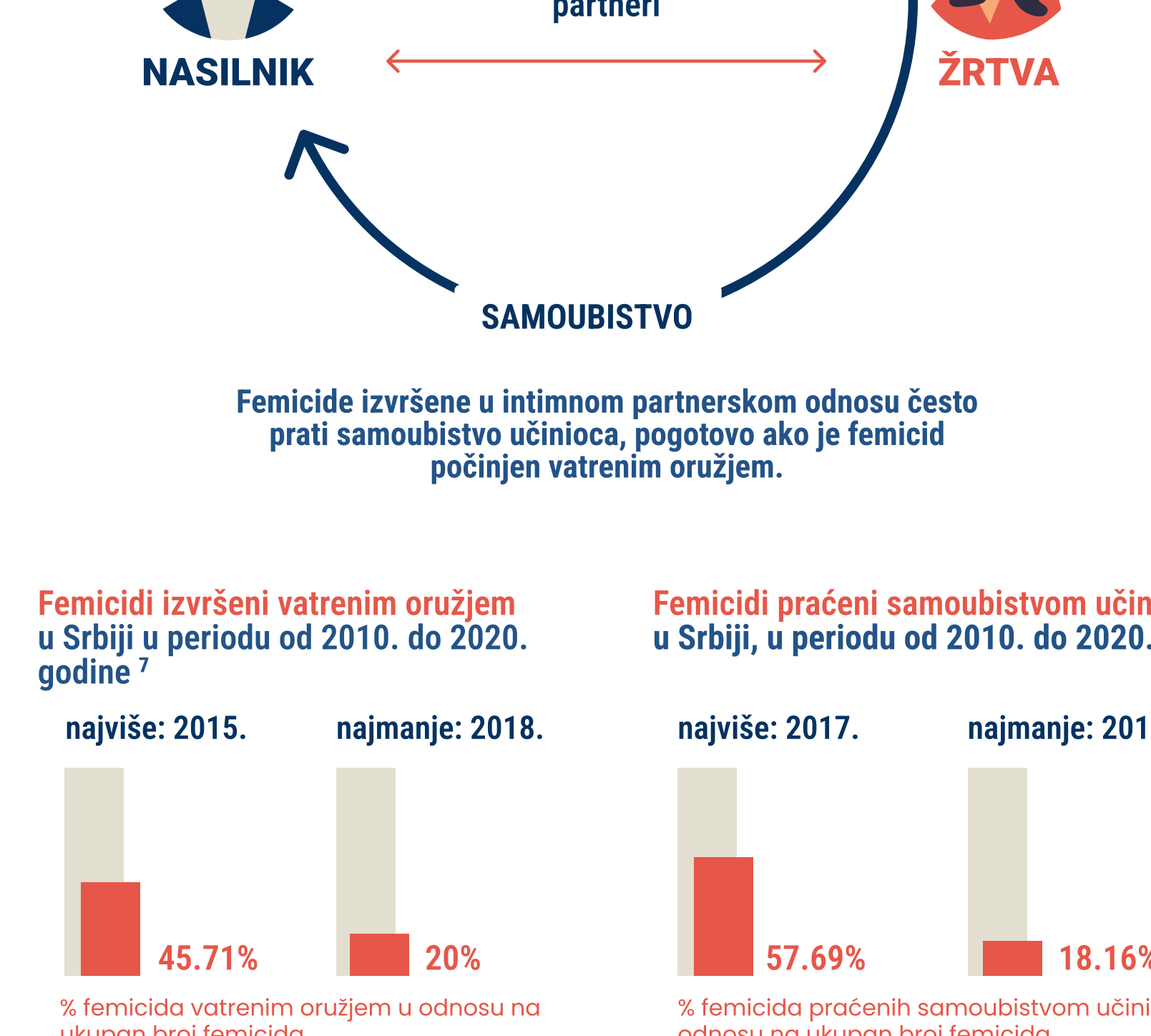
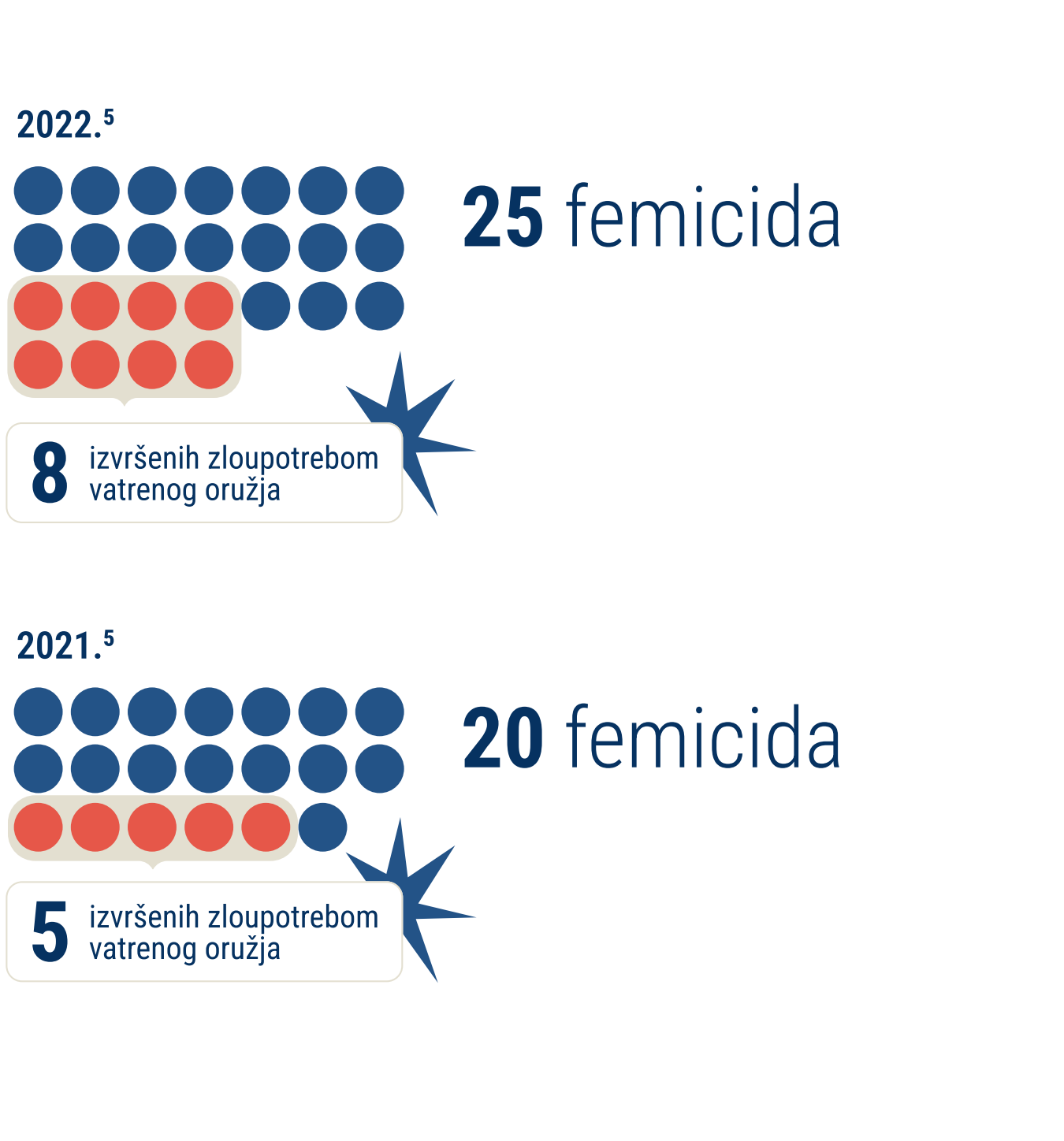
² Kvantitativno-narativni godišnji izveštaj o femicidima - ubistvima žena u Srbiji za 2021. godinu, Autonomni ženski centar, dostupno na: https://www.womenngo.org.rs/mediji/femicid/femicid_kvantitativno...

FEMICIDI

U Srbiji u proseku oko 30 žena izgubi život svake godine u nasilju u porodici ili partnerskim odnosima, a udeo femicida koji su izvršeni vatrenim oružjem kreće se od 20% do 45%.

FEMICID-SUICID U INTIMNOM PARTNERSKOM ODNOSU

U Jugoslovenskoj Evropi, svi učinci ubistva praćenih samoubistvom tokom 2021. godine bili su muškari. Većina ovih slučajeva dogodila se u kontekstu nasilja u porodici, a žrtve su bile članovi/članice porodice i intimni partneri/partnerke.³

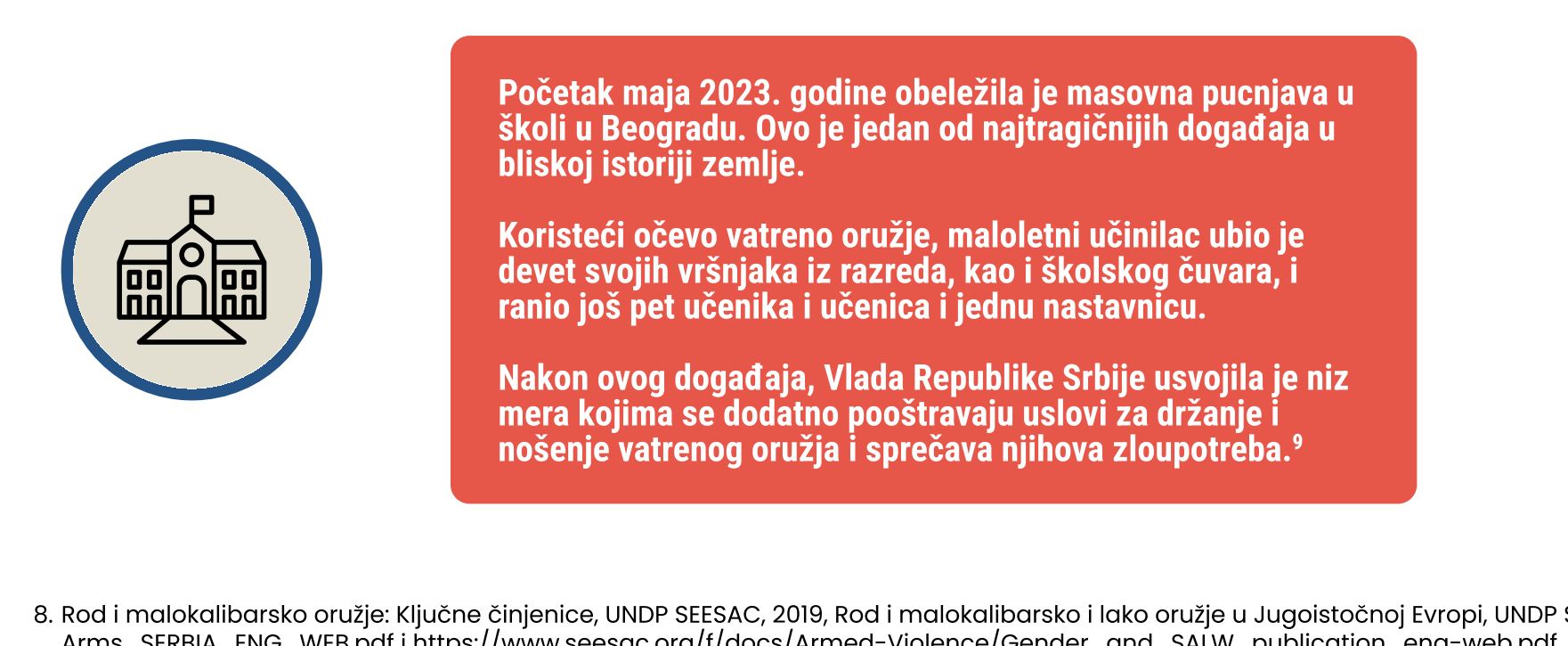
³ S. 6, 7. Karakteristike i prevencija slučajeva femicida - suicida počinjenih vatrenim oružjem u intimnom partnerskom odnosu, UNDP Srbija, 2023. dostupno na: <https://www.unodp.org/sr/berbio/publications/karakteristike-i-prevencija-slucajeva-femicida-suicida-pocinjnih-vatrenim-oruzjem-u-intimnom-partnerskom-odnosu>

⁴ Na osnovu objavljenih medijskih izveštaja o slučajevima.

⁶ In Focus - Armed Violence Monitor on Firearm related suicides in SEE 2021, UNDP SEE/SAC, dostupno na: <https://www.seesac.org/InFocus/Armed-Violence/InFocus-Armed-Violence-Monitor-on-Firearm-related-Suicides-in-SEE-in-2021.pdf>

MASOVNE PUCNJAVE U SRBIJU U PERIODU OD 2000. DO 2023. GODINE

Većina masovnih ubistava u Srbiji u prethodnom godinama izvršena je vatrenim oružjem, a u pozadini su imala nasilje u porodici ili ubistvo člana porodice, sadašnje/ bivše partnerke ili supruga.⁸

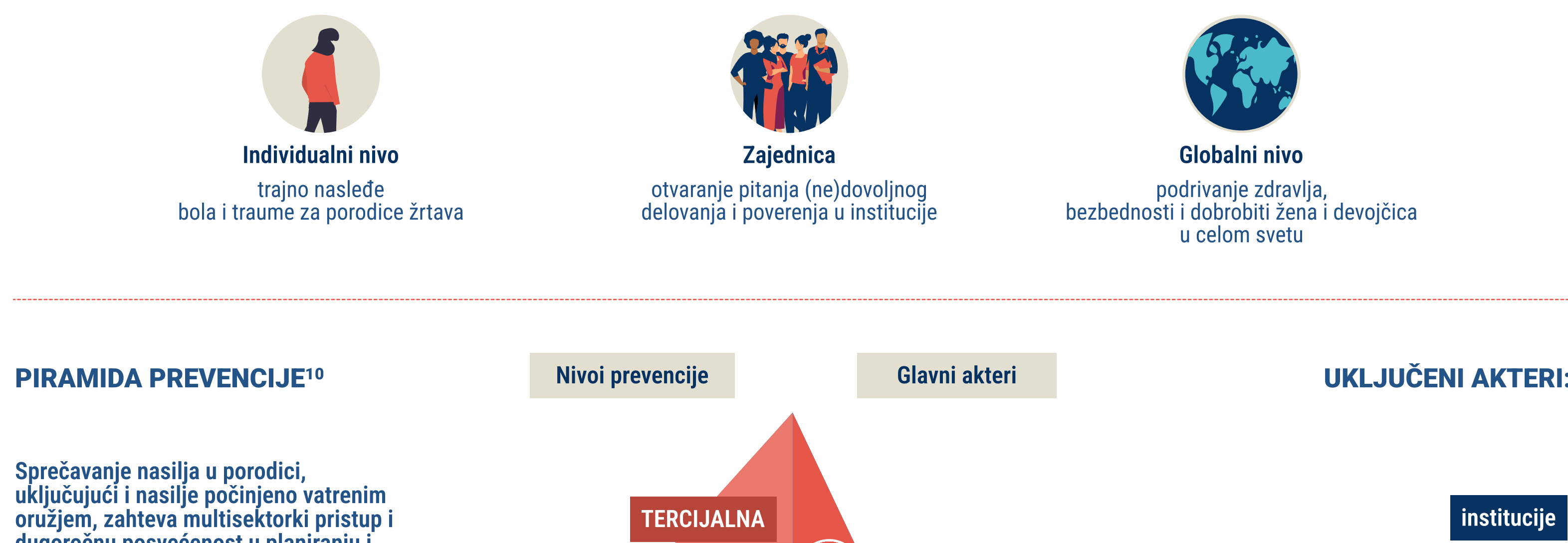
U SVIM MASOVNIM PUCNJAVAMA UČINILOG JE BIA MUŠKOC POLA, DOK SU ŽENE I DEVOJČICE ČINILAV OVIHU ŽRTAVA OVIH DOGAĐAJA.

⁸ Rod i malokalibarsko oružje: Ključne činjenice, UNDP SEE/SAC, 2016. Rod i malokalibarsko i lako oružje u Jugoslovenskoj Evropi, UNDP SEE/SAC, 2016. dostupno na: https://www.seesac.org/InFocus/Gender-and-SALW/Gender-and-Smalw-Arms-SRBIJA_DMO_nit.pdf

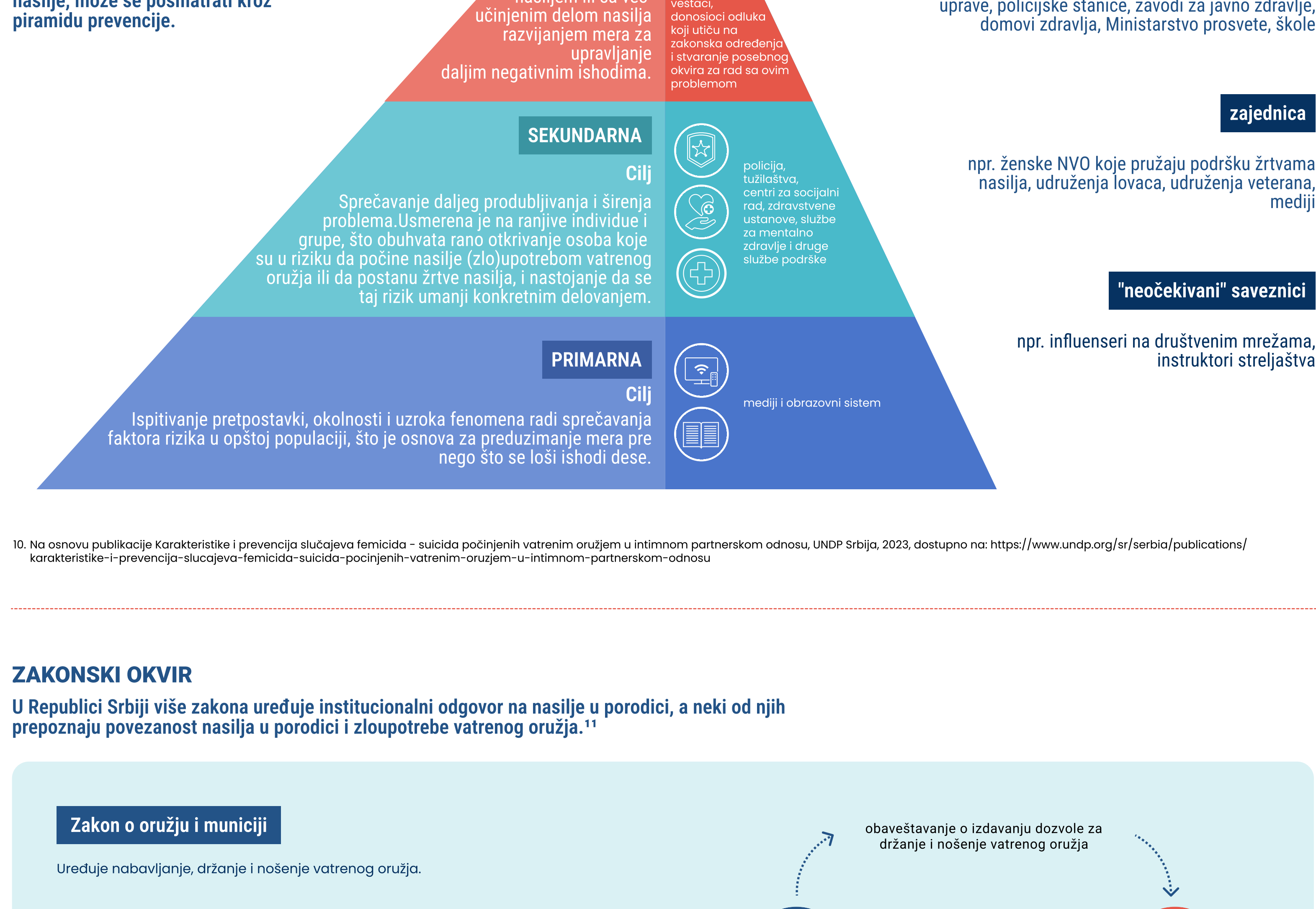
⁹ Saopštenje za javnost Ministarstva unutrašnjih poslova: <http://www.mup.gov.rs/vps/portalo/aktuelno/sopstenje/0808b2d0-0791-4b31-b08b-0956a2761bb>

POSLEDICE

Uticaj rodno zasnovanih ubistava žena - femicida je dalekosežan i razoran.

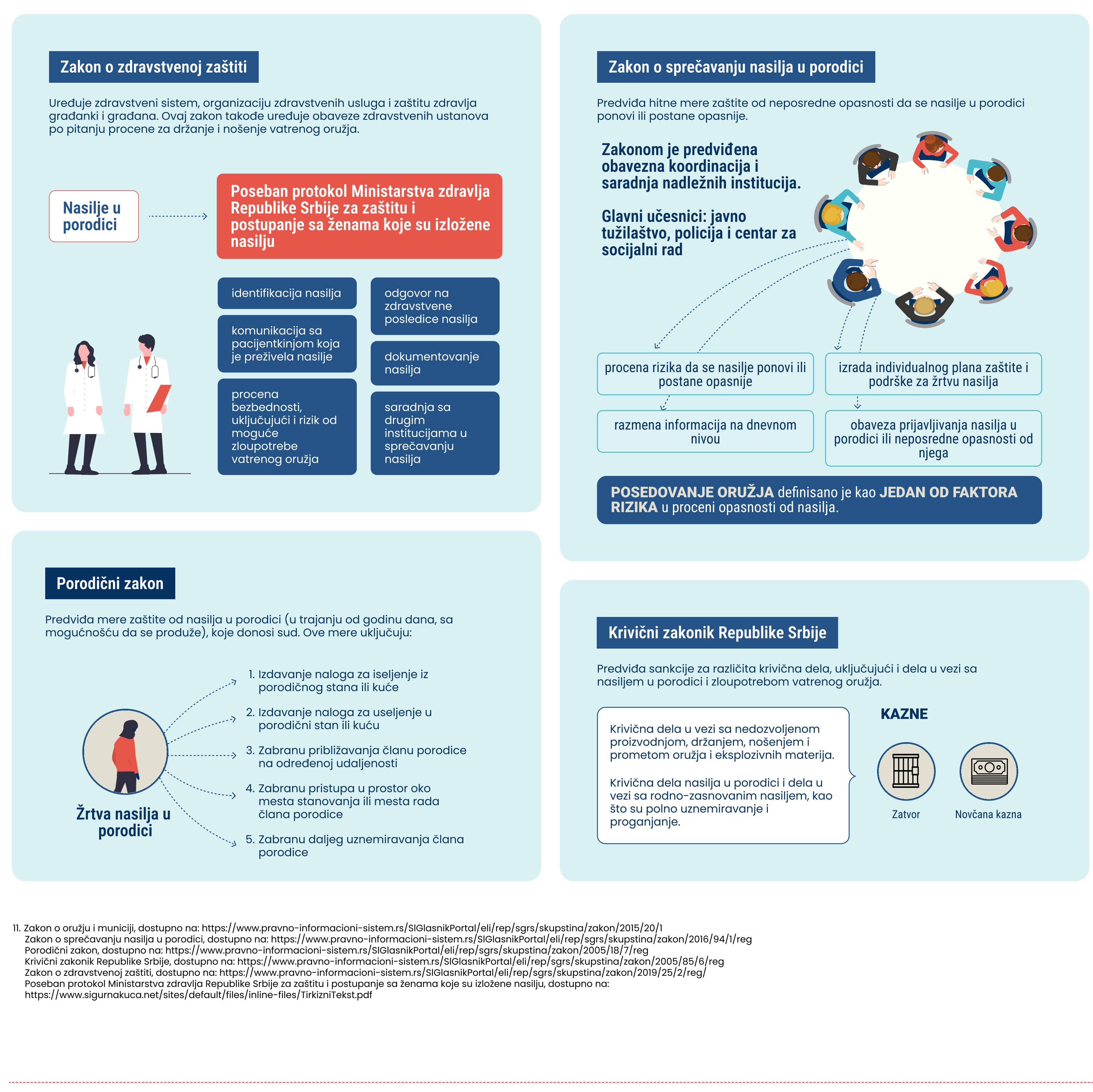
PIRAMIDA PREVENCIJE¹⁰

¹⁰ Na osnovu publikacije Karakteristike i prevencija slučajeva femicida - suicida počinjenih vatrenim oružjem u intimnom partnerskom odnosu, UNDP Srbija, 2023. dostupno na: <https://www.unodp.org/sr/berbio/publications/karakteristike-i-prevencija-slucajeva-femicida-suicida-pocinjnih-vatrenim-oruzjem-u-intimnom-partnerskom-odnosu>

ZAKONSKI OKVIR

U Republici Srbiji više zakona uređuje odgovornost nasilje u porodici, a neki od njih prepoznaju povezanost nasilja u porodici i zlostrebanim vatrenim oružjem.¹¹

¹¹ Zakon o oružju i municiji, dostupno na: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlodanSkupstina/eli/rep/sgns/skupstina/zakon/2016/04/1>

Zakon o sprečavanju nasilja u porodici, dostupno na: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlodanSkupstina/eli/rep/sgns/skupstina/zakon/2016/04/1/leg>

Krivični zakonik Republike Srbije, dostupno na: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlodanSkupstina/eli/rep/sgns/skupstina/zakon/2009/05/16/leg>

Zakon o zdravstvenoj zaštiti, dostupno na: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlodanSkupstina/eli/rep/sgns/skupstina/zakon/2010/26/1/leg>

Poseban protokol Ministarstva zdravlja Republike Srbije za zaštitu i postupanje sa ženama koje su izložene nasilju, dostupno na: <https://www.sigurnosnacne/sitedefault/files/inline-files/visimlekt.pdf>

SMANJITI ZNAČAJAN BROJ ZLOUPOTREBA VATRENORORUŽJA U PORODICI KOJI SE JOŠ UVEK BELEŽI U SRBIJI PRONALAZENJEM REŠENJA ZA:

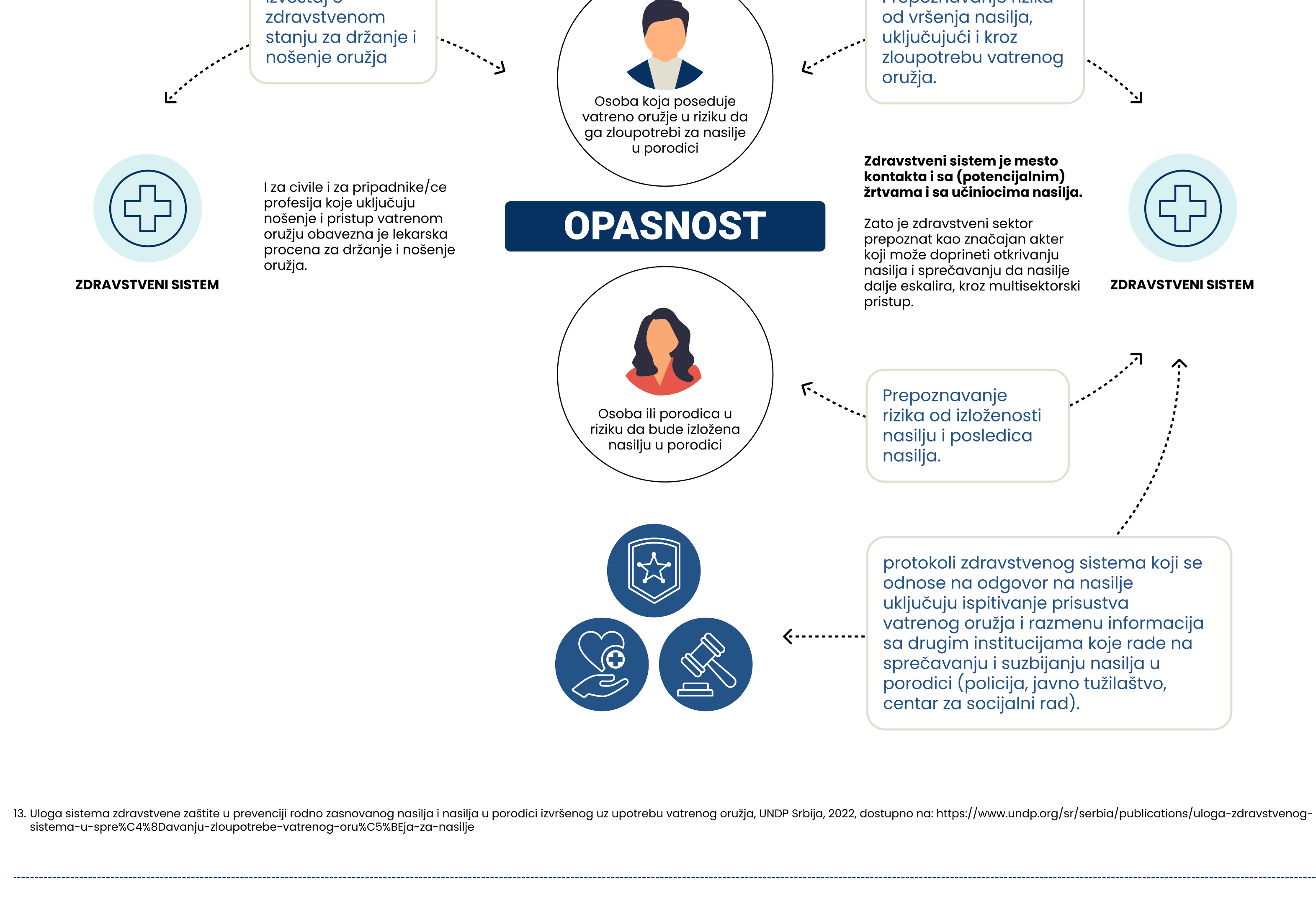
- BOLJE INFORMISANJE I PODRŠKU ŽRTVAMA KOJE NE PRIJAVLJUJU NASILJE
- SMANJIVANJE RIZIKA OD ZLOUPOTREBA VATRENORORUŽJA OD STRANE LICA KOJA IMAJU PRISTUP VATRENOM ORUŽJU KAO CIVILI, ILI NA OSNOVU SVOG ZANIMANJA

NAŠ FOKUS

ZDRAVSTVENI SISTEM¹³

Zdravstveni sistem ostvaruje u velikom broju građana i građana u različitim periodima njihovog života, bez obzira na obrazovanje, društveni status, bilo da žive u selu ili na selu, itd.

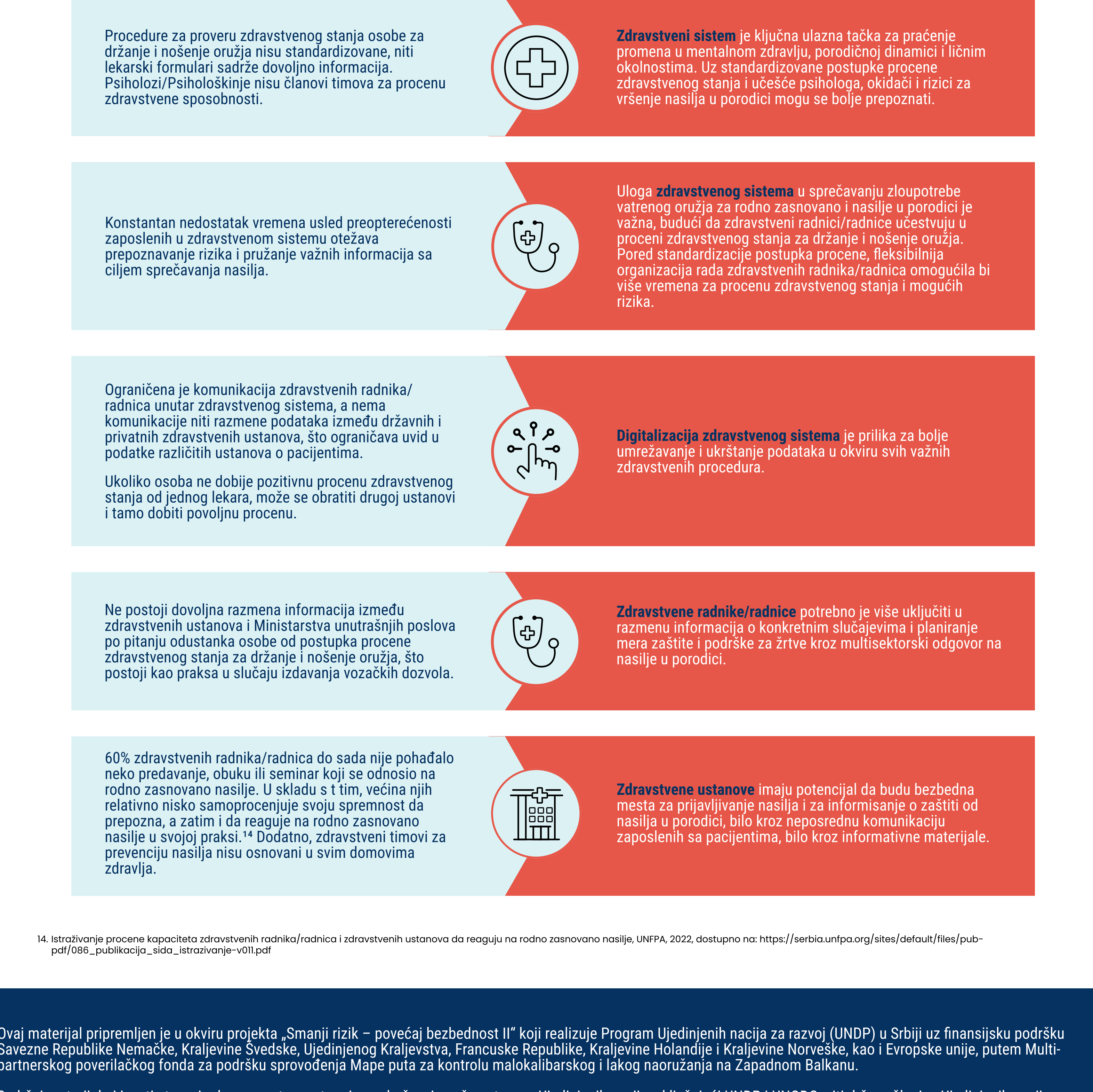
Zdravstveni sistem, u skladu sa nekoliko zakona, ima značajnu ulogu i obavezu u sprečavanju nasilja u porodici, kao i zlostrebanim vatrenim oružjem kako od strane civila tako i od strane profesionalaca koji imaju dozvolu za oružje.

¹³ Uloga sistema zdravstvene zaštite u prevenciji rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici izvestaj uz upotrebu vatrenog oružja, UNDP Srbija, 2022. dostupno na: <https://www.unodp.org/sr/berbio/publications/uloga-zdravstvenog-sistema-u-prevenciji-rodno-zasnovanog-nasilja-i-nasilja-u-porodici>

IZAZOVI I MOGUĆNOSTI

Izazovi i mogućnosti za jačanje uloge zdravstvenog sistema u sprečavanju zlostrebanim vatrenim oružjem za nasilje u porodici.

¹⁴ Istraživanje procene kapaciteta zdravstvenih radnika/radnica i zdravstvenih ustanova da reaguju na rodno zasnovano nasilje, UNFPA, 2022. dostupno na: https://serbia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/086_publicacija_sioa_strazivanje-09-2023.pdf

Ovaj materijal pripremljen je u okviru projekta „Smanji rizik – povečaj bezbednost II“ koji realizuje Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u saradnji uz finansijsku podršku Savezne Republike Nemačke, Kraljevine Švedske, Ujedinjenog Kraljevstva, Francuske Republike, Kraljevine Holandije i Kraljevine Norveške, kao i Evropske unije, putem Multi-partnerskog poverljivog fonda za podršku autora Mape puta za kontrolu malokalibarskog i lakog naoružanja na Zapadnom Balkanu.

Sadržaj materijala i izneti stavovi odgovornost su isključivo i odražavaju nužno Ujedinjenih nacija, uključujući UNDP i UNODC, niti država članica Ujedinjenih nacija, kao ni država donatora.

Projekat doprinosi sprovođenju Mape puta za održivo rešenje za suzbijanje nedozvoljenog posedovanja, zlostrebanim vatrenim oružjem i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem (SALW) i pripadajućom municijom na Zapadnom Balkanu do 2024. godine.

